

י"ד תמוז תשע"ט
17 יולי 2019

שרב כבד 17 ביולי 2019

היום שרר שרב כבד ובסדום נמדדה טמפרטורת מקסימום של 49.9 מ"צ, וזהו ערך שיא לכל הארץ מאז יוני 1942 (במועד זה נמדדה הטמפרטורה הגבוהה ביותר עד כה - 54 מ"צ בטירת צבי).

שקע שרבי, שאינו אופייני לחודש יולי, חלף בכל חלקי הארץ וגרם למזג האוויר השרבי עם טמפרטורות של 40 עד 42 מ"צ במישור החוף, בשפלה, בצפון הנגב ובעמקי הצפון, 42 עד 43 מ"צ במרכז הנגב, 37 עד 39 מ"צ ברצועת החוף, ו-34 עד 36 מ"צ בהרים. בעמק הירדן ובערבה נמדדו 43-46 מ"צ ובחלקים מהאזור אף יותר – בפארן 47.1 מ"צ, בחצבה 48.5 מ"צ ובסדום, כפי שצוין, 49.9 מ"צ. הטמפרטורות הגבוהות לוו ביובש רב עם לחות יחסית של 10% עד 25% בכל הארץ, כולל רצועת החוף.

ערכי הטמפרטורה המקסימליים במישור החוף ובשפלה נקבעו לפני הצהריים ועם חигת הרוח למערבית בשעות הצהריים החלה ירידה בטמפרטורות ועלייה בלחות. באזורים הפנימיים נמדדו ערכי המקסימום בשעות מאוחרות יותר.

במהלך היום פרצו שריפות במספר מוקדים ברחבי הארץ – באזור ואדי ערה, בית שמש, חיפה, השומרון, אור יהודה ועוד. מספר אנשים נפגעו קל וכ-200 בתים פונו בקציר. אירוע יוצא דופן נוסף התרחש באזור אילת שם ירד גשם קל בשעות אחה"צ. גשם יורד מדי פעם בחודשי הקיץ אך זה מתרחש בדרך כלל באזור הצפון והמרכז. גשם באזור הדרום נדיר יותר.

חריגות האירוע

באירוע נקבעו מספר שיאים (בנוסף לשיא של סדום). הטמפרטורה שנמדדה בחצבה (48.5 מ"צ) היא הגבוהה ביותר שנמדדה בתחנה זו עד כה (התחנה פעילה מאז שנת 1988). הטמפרטורות שנמדדו במישור החוף, בשפלה הן שיא לחודש יולי ושברו בצורה ברורה את השיא הקודם ב-1 עד 1.5 מ"צ. גם בצפון הנגב נשברו שיאים לחודש יולי (אם כי בצורה פחות חדה). בחלק גדול מהתחנות באזורים אלה השיא הקודם נקבע בשנה שעברה, ב-25 ביולי 2018.

בנוסף יש לציין שבמישור החוף ובשפלה שרב מסוג זה בעיצומו של הקיץ אינו שגרתי. בדרך כלל כששוררים ביולי-אוגוסט תנאי שרב בהרים ובפנים הארץ, שורר במקביל במישור החוף ובשפלה מזג אויר הביל (חם ולח), הממתן מעט את עליית הטמפרטורות. באירוע השרב הנוכחי, לעומת זאת, החום והיובש הגיעו גם אל מישור החוף והשפלה.

מצב בו שורר שרב בחודשי שיא הקיץ גם במישור החוף התרחש בעבר בתדירות של אחת לכ- 5 עד 10 שנים, אולם בעשור האחרון הוא מתרחש בתדירות גבוהה יותר של אחת ל-2-3 שנים ורק בשנה שעברה היה שרב בעל אופי דומה (ב-25 ביולי 2018), עם טמפרטורות של 39 עד 41 מ"צ ולחות יחסית של 15% עד 25%.

מספר דוגמאות נוספות לאירועי חום ויובש בחודשים יולי ואוגוסט במישור החוף:
8-7 באוגוסט 2015, 1 באוגוסט 2012, 6-5 באוגוסט 2010, 1 ביולי 2009, 5-4 ביולי 1998,
2-1 ביולי 1995. אירועים נוספים לפני כן: יולי 1980, אוגוסט 1977, יולי 1975, אוגוסט 1968
ועוד.

הקשר להתחממות הגלובלית

טמפרטורות קיצוניות נמדדו גם בעבר הרחוק (למשל ביוני 1942) אך העובדה ששיאי טמפרטורה מוחלטים בתחנות נשברים בשנים האחרונות מבטאת את העובדה שההתחממות הגלובלית משפיעה לא רק על הטמפרטורות הממוצעות אלא גם על ערכי הטמפרטורה הקיצוניים. למרות שקשה לשייך אירוע בודד לשינויי אקלים, על פי מיטב ההערכות ההתחממות תמשיך ולכן אנו צפויים לגידול במספר גלי החום הקיצוניים ובהסתברות גבוהה יותר לשבירת שיאי טמפרטורה נוספים.

נתוני טמפרטורה 17/7/2019 בהשוואה לעבר

בטבלה שבעמוד הבא מוצגות טמפרטורות המקסימום שנמדדו היום בתחנות שונות בהשוואה לממוצע הרב שנתי של יולי וכן מוצג המקסימום המוחלט של יולי.

טמפרטורות המקסימום (מ"צ) ב-17/7/2019 בהשוואה לעבר

מקס' מוחלט ביולי** (לא כולל האירוע הנוכחי)	ממוצע רב שנתי ביולי (2009-1995)	17/7/19	
37.8 (31/7/2002)	31.6	*39.7	חיפה (שדה תעופה)
38.6 (2/7/1995)	31.1	*40.4	עין החורש (מישור החוף הצפוני)
37.4 (2/7/1995)	29.9	*38.7	תל אביב (חוף)
39.8 (25/7/2018)	31.5	*41.5	בית דגן
40.5 (25/7/2018)	31.7	*41.7	נגבה
40.6 (25/7/2018)	32.6	*42.3	בשור
40.8 (29/7/2007)	29.2	33.1	מרום גולן פיקמן
39.0 (30/7/2000)	30.7	35.7	הר כנען
42.0 (11/7/1983)	34.1	39.6	עפולה ניר העמק
41.1 (12-13/7/1888)	30.0	35.7	ירושלים
42.0 (10/7/1945)	34.7	*42.4	באר שבע
40.9 (25/7/2018)	33.4	*41.6	שדה בוקר
44.5 (31/7/2002)	35.6	40.0	כפר בלום
45.9 (31/7/2002)	37.7	41.7	צמח (כנרת)
48.1 (31/7/2002)	40.4	45.3	גלגל (בקעת הירדן)
47.9 (25/7/2018)	40.7	*49.9	סדום
46.7 (25/7/2018)	40.2	*48.5	חצבה
48.3 (31/7/2002)	40.4	40.4	אילת

* שיא ליולי השובר את השיא הקודם.

** במקסימום מוחלט תקופות המדידה אינן אחידות